

ปัญหาการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มประเทศอาเซียน¹

กัณฑ์พงศ์ ช่วยรักษ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มประเทศอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีและกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มประเทศอาเซียน ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบว่า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง เกิดขึ้นจากความเชื่อมโยงกันระหว่างปัจจัยธรรมชาติและมนุษย์ประโยชน์ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ผู้บริโภคควรจะได้บริโภคสินค้าหรือบริการที่มีมาตรฐานและปลอดภัยตามที่ต้องการ โดยอาศัยการตัดสินใจจากสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนสินค้านั้น นอกจากนี้ก็เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตในการป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ผู้ผลิตสินค้าจะต้องไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ค้ารายอื่น ไม่ถูกฉกฉวยหรือนำเอาชื่อเสียงของกลุ่มแข่งขันทางการค้าไปแอบอ้างแหล่งผลิตสินค้าโดยมิชอบ เพื่อแสวงประโยชน์จากชื่อเสียงของชุมชนอื่นๆ ที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน ย่อมถือเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็ยังเป็นเครื่องมือทางการตลาดให้แก่ผู้ผลิตสินค้าด้วย โดยที่การระบุชื่อประเทศหรือท้องถิ่นดังกล่าวจะต้องทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นมีลักษณะพิเศษต่างไปจากสินค้าจำพวกเดียวกันที่ผลิตขึ้นจากแหล่งอื่น และยังเป็นการช่วยกระจายรายได้สู่ชนบท จึงเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นโดยตรง และความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและในระดับสากล สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะได้รับการคุ้มครองตามหลักดินแดน โดยหากประสงค์ให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นได้รับความคุ้มครองที่ประเทศใด ก็จะต้องนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวไปขอขึ้นทะเบียนหรือจดทะเบียนตามกฎหมายของประเทศนั้นๆ และการขึ้นทะเบียนเมื่อก้าวออกนอกประเทศ ดังนั้นจึงส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบประชาคม จึงต้องอาศัยการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการละเมิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในกลุ่มอาเซียน

ประชาคมอาเซียน ก็มีนโยบายในการพัฒนาศักยภาพสำหรับธุรกิจในอาเซียน ซึ่งหนึ่งในนโยบายดังกล่าวคือ ทรัพย์สินทางปัญญาที่จะต้องพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน อาเซียนได้มีผังดำเนินการของอาเซียนวางกรอบพันธกรณีสำหรับประเทศสมาชิก และมีกรอบความ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาสรี บัวสวรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ จรัส เล็งวิทยา และ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตกลงระหว่างประเทศที่สมาชิกให้ได้จัดทำขึ้นเป็นกลไกทางกฎหมายที่คอยขับเคลื่อนให้ดำเนินการตามจากการศึกษาพบว่า ความร่วมมือของประเทศสมาชิكدังกล่าวยังมีความบกพร่องและไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นความแตกต่างของกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกในประชาคม อาเซียนมีนโยบายในการพัฒนาศักยภาพทรัพย์สินทางปัญญา หนึ่งในนั้นคือ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยสร้างความร่วมมือในการพัฒนาระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วภูมิภาคอาเซียน กรอบกติกาของอาเซียนกำหนดให้รัฐ สมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก และผูกพันที่จะต้องคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทภายใต้ความตกลงตกลงทริปส์ ซึ่งความตกลงตกลงทริปส์ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็เป็นหนึ่งในนโยบายที่ประเทศสมาชิกต้องพึงรับมาปฏิบัติ และต้องอนุวัติการตามพันธกรณีที่มีต่อ ข้อ 22-24 ตามความตกลงทริปส์ แต่เนื่องจากความตกลงทริปส์ มิได้กำหนดแนวทางทางกฎหมายที่จะใช้คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ชัดเจน ทำให้ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศมีความคุ้มครองแตกต่างกันออกไป พบว่าประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียนแต่ละประเทศจะมีกฎหมายภายในของตนในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แตกต่างกันออกไป แบ่งได้ 2 กลุ่มประเทศ ได้แก่ กลุ่มแรกเป็นประเทศที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยใช้กฎหมายเฉพาะ(sui generis) ซึ่งก็คือ ประเทศไทย, เวียดนาม, สิงคโปร์, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, อินโดนีเซีย, กัมพูชาและพม่า ในขณะที่อีกกลุ่มประเทศหนึ่ง ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ และบรูไนดารุสซาลามใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้า (Trademarks) นอกจากนี้ยังพบว่า แม้ประเทศที่ทำการศึกษาก็ใช้รูปแบบเดียวกัน คือ กฎหมายเฉพาะในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่ก็ยังมีความแตกต่างในหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สินค้าที่ได้รับความคุ้มครอง สินค้าที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง ผู้มีสิทธิขอรับความคุ้มครอง หรือแม้แต่กระบวนการขอรับการคุ้มครอง เป็นต้น โดยความแตกต่างในหลักเกณฑ์ดังกล่าวก่อให้เกิดสิทธิในที่จะได้รับความคุ้มครองในแต่ละประเทศแตกต่างกัน ทำให้ระบบการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประชาคมอาเซียนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขัดต่อเป้าประสงค์ในการร่วมมือกันของประชาคมพัฒนาระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามิทิศทางเดียวกันทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน เป็นการยากต่อการที่จะเป็นตลาดเดียวกันทั้งภูมิภาค

ประเด็นปัญหาที่สอง การไม่กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มอาเซียน ประเทศต่างๆ ในอาเซียน มีการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศ ใช้หลักดินแดน โดยแต่ละประเทศมีหลักเกณฑ์และวิธีการคุ้มครองเป็นของตนเอง อย่างไรก็ตามประชาคมอาเซียนก็มีนโยบายในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ ได้มีผังดำเนินการของอาเซียน ได้กำหนดเป้าประสงค์และวางกรอบพันธกรณีสำหรับประเทศสมาชิกให้ปฏิบัติตาม โดยมีนโยบายในเรื่องเกี่ยวกับ

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น สมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกร่วมกันการค้าโลกและผูกพันที่จะต้องความตกลงทริปส์ ทำให้ประเทศในอาเซียนมีการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมามีกรอบของอาเซียนคือการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ประชาคมอาเซียนกรอบกติกาอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาเป็นกฎเกณฑ์หลักในการกำหนดทิศทางการคุ้มครองและบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในภูมิภาคอาเซียน แต่สมาชิกประชาคมอาเซียนยังขาดความเป็นเอกภาพในการร่วมกันบัญญัติมาตรการทางกฎหมาย ขาดความร่วมมือในการบัญญัติกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากลางของประชาคมอาเซียน อันจะเป็นกฎหมายที่สามารถนำมาบังคับใช้ในภูมิภาคให้มีความทันสมัยและสอดคล้องแก่สถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่ออุดช่องโหว่ทางกฎหมายที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดในประชาคม ทั้งยังขาดการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จึงส่งผลให้สมาชิกอาเซียนขาดความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพในการให้ความสำคัญกับการคุ้มครองและป้องกันการละเมิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ร่วมกันอย่างจริงจัง การที่ไม่มีกฎหมายกลางที่ใช้ในประชาคมที่เป็น การให้ความคุ้มครองร่วมกัน โดยการขอรับความคุ้มครองเพียงครั้งเดียวและจะได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งภูมิภาคดังเช่นสหภาพยุโรป ส่งผลให้ต้องอาศัยกฎหมายภายในของแต่ละประเทศในการให้ความคุ้มครอง ซึ่งแต่ละประเทศก็มีหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน และหากได้รับความคุ้มครองก็จะได้รับความคุ้มครองเพียงในประเทศนั้น จึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการสร้างความร่วมมือพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาค เป็นการยากต่อการสร้างตลาดเดียวกันในภูมิภาค และเป็นอุปสรรคต่อการขยายตลาดของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการในประเทศด้วย

ประเด็นปัญหาที่สาม อาเซียนไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประชาคมอาเซียน ได้มีนโยบายเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้มีฝังดำเนินการของอาเซียนในการปฏิรูประบบกฎหมาย ฝังดำเนินงานดังกล่าวได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ และได้วางกรอบพันธกรณีสำหรับประเทศสมาชิกให้ปฏิบัติตาม โดยนโยบายในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้วย อีกทั้ง อาเซียนยังได้กำหนดกรอบความตกลงด้านทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบของความร่วมมือเพื่อสร้างความยืดหยุ่นในการปรับใช้พันธกรณีของประเทศสมาชิก มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาในเรื่องหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครอง ในเรื่องสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้กำหนดไว้ชัดเจนในเรื่องการสร้างกลไกระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีคณะทำงานความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน (AWGIPC) เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่างๆของความร่วมมือ เป็นเวทีระดับภูมิภาคสำหรับการสร้างระบบการเสริมสร้างทรัพย์สินทางปัญญา คอยกำหนดแนวทางและให้คำแนะนำในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งรวมถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ประชาคมกำหนดไว้เท่านั้น แต่คณะทำงานดังกล่าวก็ยังไม่มียานาจนหน้าทในการตัดสินใจใดๆ รวมถึงไม่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรงเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เช่น การรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น อันเป็นหน้าที่ที่จะรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาคมที่อาจมีขึ้นในอนาคต ทั้งไม่มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายด้วย ส่งผลให้อาเซียนขาดศูนย์กลางในการประสานงานที่จะคอยสร้างมีความร่วมมือและคอยดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประชาคม ทำให้การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่เกิดความก้าวหน้า

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มประเทศอาเซียน ผู้ศึกษาพบว่ามียข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สร้างมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับกลุ่มอาเซียน

1.1 ควรสร้างมาตรการทางกฎหมายให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในรูปแบบกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ควรกำหนดคำนิยามของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ดังนี้

“สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ได้แก่ สิ่งบ่งชี้ซึ่งแสดงที่มาของสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิก หรือในภูมิภาค หรือในท้องถิ่นนั้น อันแสดงถึงที่มาของคุณภาพ ชื่อเสียง หรือลักษณะอื่นที่มีอยู่ของสินค้า ซึ่งมีส่วนสำคัญมาจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น”

ทั้งนี้ไม่จำกัดประเภทของสินค้าที่จะได้รับความคุ้มครอง

1.3 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับการคุ้มครอง

(1) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญของสินค้า

(2) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์หรือสุราที่ได้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาแล้วอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และได้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวภายในประเทศสมาชิก ทำให้ความคุ้มครองมาเป็นเวลาอย่างน้อย 10 ปี ก่อนวันที่ 15 เมษายน 2537

(3) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นส่วนประกอบของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วโดยสุจริต หรือได้มีการใช้โดยสุจริตมาก่อนบรรดาการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งหลายในความตกลงทริปส์

(4) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือขัดต่อนโยบายแห่งรัฐ

(5) ชื่อที่พ้องกันทั้งหมดหรือบางส่วนกับชื่อที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว เว้นแต่เป็นไปตามข้อกำหนดเพิ่มเติมของประชาคมเกี่ยวกับการพิจารณาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกัน

(6) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ได้รับการปกป้องในประเทศหรือดินแดนกำเนิดสำหรับผู้ขอขึ้นทะเบียนที่มีได้มาแหล่งกำเนิดของสิ่งค้าในประชาคมอาเซียน

1.4 สร้างมาตรการทางกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แก่ขั้นตอนการขอรับความ โดยสร้างมาตรการทางกฎหมายกลางของประชาคมอาเซียน ที่มีกระบวนการเดียวสามารถนำไปใช้ได้ทั่วทั้งประชาคม โดยควรมีแบบฟอร์ม รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องเอกสารในการยื่นคำขอที่เหมือนกัน ใช้ภาษาเดียวกัน โดยยื่นต่อหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประชาคมอาเซียน และให้มีการบวนการหลังการขึ้นทะเบียน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน การเพิกถอนทะเบียน เป็นต้น โดยการบวนการขึ้นทะเบียนหรือกระบวนการภายหลังการขึ้นทะเบียนควรเป็นการดำเนินการเพียงครั้งเดียวโดยดำเนินการผ่านหน่วยงานกลาง และมีผลไปถึงทะเบียนในทุกๆประเทศในประชาคม

สำหรับผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(1) บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล นิติบุคคลที่เป็นผู้ผลิตสินค้าในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสินค้าในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(2) ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีเขตรับผิดชอบในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น

กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หรือภาครัฐของประเทศนอกประชาคมอาเซียนที่ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประชาคมต้องเป็นผู้ที่ได้รับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากประเทศต้นกำเนิดแล้ว

1.5 สิทธิที่ได้รับจากความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะได้รับความคุ้มครองจากการกระทำอันมีลักษณะต่อไปนี้ ได้แก่

(1) การถูกนำชื่อไปใช้ในทางการค้าไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมกับสินค้า ซึ่งชื่อดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมถึง และเป็นสินค้าซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันกับสินค้าที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้ชื่อดังกล่าว หรือเป็นการนำไปใช้ในลักษณะที่ทำให้ชื่อเสียงของสินค้าต้องเสื่อมเสียลง

(2) การถูกนำชื่อไปใช้โดยทางที่ผิด การใช้โดยลอกเลียนแบบหรือการใช้ในลักษณะที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นชื่อที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วแม้ว่าจะได้มีการระบุแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้าไว้ด้วย หรือแม้ว่าจะเป็นการใช้ในลักษณะของคำแปล หรือการใช้ร่วมกับข้อความต่างๆ อาทิ “ชนิด” “ประเภท” “แบบ” “ลักษณะ” หรือถ้อยคำอื่นใดที่คล้ายคลึงกันก็ตาม

(3) การใช้อันเป็นการบ่งระบุอันเป็นเท็จหรือก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดในพื้นที่แหล่งกำเนิด ธรรมชาติ หรือคุณภาพเฉพาะตัวของสินค้าลงบนบรรจุภัณฑ์ ในสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือในเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้น ในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของสินค้าได้

(4) การกระทำอื่นใดที่อาจทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้าได้ ซึ่งเป็นไปโดยสอดคล้องกับการให้ความคุ้มครองในระดับทั่วไปตามความตกลงทริปส์

(5) ชื่อที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการคุ้มครองแล้ว ย่อมจะไม่กลายเป็นชื่อสามัญ

2. เพื่อให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญากลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรมีความร่วมมือกันอย่างแข็งขันและเป็นเอกภาพในการจัดตั้งหน่วยงานซึ่งเป็นองค์กรกลางรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และดูแลตรวจสอบการละเมิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของภายในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง โดยประเทศสมาชิกทั้งหมดควรจัดให้มีการประชุมหารือ และทำการศึกษาวิจัยในข้อกำหนดของแต่ละประเทศหาแนวทาง และร่วมกันจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประชาคมอาเซียน โดยการนำแนวทางสหภาพยุโรปเป็นแม่แบบการจัดทำระบบการจดทะเบียนดังกล่าว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของกันและกัน และก้าวเข้าสู่การเป็นภูมิภาคเศรษฐกิจที่ยิ่งใหญ่ต่อไป

ในปัจจุบัน ประชาคมอาเซียนได้มีคณะกรรมการความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน (AWGIPC) แล้ว แต่ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการงานด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประชาคมอาเซียนแยกย่อยอีกเพื่อทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงาน และกำหนดอำนาจของหน่วยงานและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับรัฐสมาชิกที่ชัดเจน ในการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประชาคมโดยเฉพาะ

3. ควรแก้ไขกฎหมายภายในของรัฐสมาชิกในเรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ได้รับความคุ้มครองทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในคราวเดียว และให้กฎหมายภายในและกฎหมายของประชาามีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกัน และปรับปรุงระบบขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายในประเทศ ให้มีการจัดตั้งหน่วยงานรับขึ้นทะเบียน อันเป็นตัวแทนในการดำเนินงานของหน่วยงานกลางของประชาคม เพื่อเข้าถึงผู้ประกอบการและภาคชุมชนท้องถิ่น ลดความยุ่งยาก ค่าใช้จ่าย และระยะเวลา

ในการขึ้นทะเบียน โดยให้จัดเป็นในลักษณะดำเนินการโดยนำขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนต่างๆรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารวมไว้ในแห่งเดียวกัน

อ้างอิง

จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์. **สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)**

ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน. กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2556.

ตะวัน เดชภักดิ์มงคล. “การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ : ศึกษาเปรียบเทียบมาตรการตามกฎหมายไทยกับสหภาพยุโรป.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551.

ธนพจน์ เอกโยคะ. **คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547.

ปวิศร เลิศธรรมเทวี. **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับระบบกฎหมายไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561.

ARISE+ IPR. **Geographical Indications in the ASEAN Region** [Online], Available URL:

https://euipo.europa.eu/sites/default/files/arise-docs/2019/ASEAN_GI-Booklet.pdf, 2020 (March, 25).

Maslina Malik. **Updates on Geographical Indications in the ASEAN Region** [Online], Available URL:

https://www.wipo.int/edocs/mdocs/sct/en/wipo_geo_lis_19/wipo_geo_lis_19_6.pdf, 2020 (February, 8).